

(l'opinió)

CARTES AL DIRECTORENS ESCRIU EL CENTRE ESPANYOL DE PLÀSTICS

A la darrera reunió de la junta directiva del *Centro Español de Plásticos* es va fer referència al número 4 de (ciència), dedicat al càncer. Tot i ésser professionals qualificats, els autors de notícies i articles tècnics i científics, en general és prou corrent que quan es refereixen als plàstics, al policlorur de vinil en concret, solen prendre un to sensacionalista que desorienta el lector i l'únic que aconseguir

és intranquil·litzar-lo.

És per això que hem quedat gratament sorpresos per l'article *Càncer, qui en corre el risc?* publicat a l'esmentat núm. 4 de (ciència) signat pel Grup d'Estudi Oncològic de Catalunya i Balears. Tot i que hi ha un error en el nombre i localització de les plantes productores de policlorur de vinil, en el punt que es refereix al possible perill cancerològic del clorur de vinil i la seva incidència

en el policlorur de vinil, trobem que està clarament exposat sense caure en les dramatitzacions absurdes a què abans ens referíem. Li preguem, senyor director, que faci arribar al Grup d'Estudi Oncològic de Catalunya i Balears una sincera felicitació pel seu article i la nostra satisfacció per l'objectiva citació del policlorur de vinil. Al mateix temps volem posar-nos a la disposició de l'esmentat Grup d'Estudi Oncològic

i així mateix a la de (ciència) per a tota informació que creguin necessària així com per a tot allò que estigui a la nostra mà facilitar. En nom del Centro Español de Plásticos i en el meu com a president del centre, rebi, senyor director, l'expressió del nostre millor reconeixement.

José Lloria Sáez
Director del Centro Español de Plásticos.

L'APROFITAMENT DE LA BIOMASSA A CATALUNYA

L'any 1979 vaig donar una conferència en un col·loqui sobre bioenergia al Col·legi d'Enginyers, i vaig ocupar-me de les característiques ecològiques de la regió mediterrània en relació amb els problemes forestals. Aquesta conferència ha estat esmentada per Antoni Suqué en diversos treballs, i en particular a (ciència) (juliol de 1981), i m'agradaria de fer algun comentari.

Quan vaig parlar de la producció d'alzinars i garrigues, donant una xifra de l'ordre de 3 a 4 t/ha/any de producció de matèria seca, vaig explicitar que entre 2,5 i 3,5 t corresponien a la producció de fulles, aclariment que deu ésser important a l'hora de plantejar-se la rendibilitat de l'explotació com a combustible. També vaig assenyalar i insistir molt (de fet, era el nucli de la meva intervenció) en els problemes de gestió que planteja el bosc mediterrani, en les

males condicions en què es troben els residus forestals i, sobretot, els sòls. Vaig posar molt d'èmfasi en la necessitat de reduir els costos ambientals en qualsevol tipus d'ús del bosc mediterrani i en la lluita contra l'erosió, i vaig fer alguns comentaris sobre les possibilitats de reforestació i plantació, seguint treballs de Morandini i Quézel. Naturalment, vaig parlar també de la necessitat d'un esforç en la recerca en ecologia forestal, per una gestió adequada, i vaig assenyalar com un risc molt greu per al bosc la revaloració de la llenya com a combustible.

El Sr. Suqué, de les meves paraules reté només unes xifres i unes poques frases no literals ans interpretades per ell, tot plegat fins a donar la impressió que gairebé vaig ocupar-me només de la rendibilitat de l'explotació, cosa que difícilment podia fer donada la meva manca de coneixements econòmics. Precisament, vaig fer

notar que la producció del bosc és d'un ordre semblant a la de molts conreus abandonats, segurament més fàcils d'explotar.

Voldria precisar, doncs, que l'actual situació dels nostres boscos mediterranis no permet pas gaires floritures. Que cal realitzar estudis, i en això convinc en la necessitat de disposar de boscos experimentals. Que probablement es pot esperar més en el camp de la utilització de terrenys agrícoles abandonats, realitzant-hi plantacions energètiques, que no pas de l'explotació dels vessants forestals. I que veig ara com ara l'explotació dels alzinars més com un perill d'erosió i degradació que com una esperança de superar la crisi energètica.

El Sr. Suqué m'atribueix indegudament una frase confusa sobre el pi blanc. Ho aclariré dient que aquesta espècie, secundària a la major part del nostre país, arriba a constituir boscos climàtics en

algunes contrades particularment calentes i seques de la vora de l'Ebre, de la mateixa manera com ho fa en un estatge inferior al de l'alzinar, en l'Atlas nord-africà. Espero que aquest cop hauré estat capaç d'expressar clarament les meves idees i que el Sr. Suqué, cas que em faci l'honor immerescut d'esmentar els meus mots, en respecti l'esperit i la lletra, ja que no voldria que una interpretació equivocada contribuís, ni en una part ínfima, a justificar noves agressions contra els nostres maltractats boscos, i estic segur que tampoc no ho vol el mateix Sr. Suqué.

Ben cordialment,

Jaume Terrades
Dept. d'Ecologia de la U.A.B.

P.D. Aquella conferència fou publicada, precisament gràcies als esforços del Sr. Suqué, a qui agraeixo profundament, per la Comissió Tècnica d'Energia de l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, en un volum titulat *Jornades de Bioenergia*.

UNA OPINIÓ SOBRE (CIÈNCIA)

Us escric, més que res, perquè voldria felicitar-vos, tant a vós com a tot l'equip de (ciència), per la lloable iniciativa de dur a terme la publicació d'aquesta revista que enllaça les nostres arrels catalanes

amb la universalitat de la ciència: moltes gràcies per l'esforç i la iniciativa. A més us voldria fer arribar la meva opinió crítica (potser equivocada) d'aquelles coses que no m'agraden. Tenint en compte que se sobreentén que en defini-

tiva són més els aspectes positius que els negatius, i si bé hi ha coses que no m'agraden, n'hi ha moltes més que em complauen força. Però crec que és més important que sapigüeu allò que pot desplaure als lectors o bé allò que

creiem que podria ser millor per a la seva revista.

El que menys m'agrada és la composició tipogràfica dels textos: la confecció "artística". Em sembla que una publicació destinada a la divulgació científica ha

d'ésser el més funcional possible i els gràfics, dibuixos, gravats i composició tipogràfica deuen ser dirigits a facilitar la lectura i comprensió dels articles. Una cosa que sí que trobo avantatjosa és el canvi del relligat a "l'americana" emprat en el primer número per el cosit o grapat dels següents. Agafem qualsevol exemplar: dues pàgines esmerçades en l'índex però, a pesar d'aquest malbaratament de paper, sobretot l'índex en català es fa incòmode de resseguir; les xifres desproporcionades s'ho mengen tot: són obsessives. M'agradaria que féssiu la comparació amb l'índex del "Scientific American".

Passem més endavant: a cada pàgina un tros blanc a la part superior, barres negres, columnes trencades, fotografies amb el peu al cap o al costat menys previsible o bé sense peu (i a vegades sense cap ni peus), dibuixos de difícil o rebuscada relació amb el text. Trossets de text que semblen peus i no ho són, etc. Títols a doble pàgina. Títols enmig del text en lletra grossíssima sense cap visible justificació... El nom de l'autor al final de l'article entre parèntesis ¿És que hi ha dubtes que l'autor ho sigui de veritat? Per què aquest ús i abús del parèntesi? També hi trobo a faltar, a (ciència), unes pàgines dedicades al

científic "amateur": La resta de l'Estat espanyol ha estat sempre terra de "titulados" (amb glorioses excepcions). Catalunya, molt semblant en aquest aspecte a la Gran Bretanya, és terra de "private gentlemen" d'"amateurs scientists". La ciència no és patrimoni exclusiu de ningú i en el nostre país hi ha un bon nombre de gent que esmercen el seu lleure i moltes vegades els seus diners en activitats científiques: entomologia, construcció de telescopis o ordinadors, observacions astronòmiques, mineralogia, etc. I per acabar: ¿No seria possible una col·laboració més important, amb treballs originals, de cientí-

tics catalans?

Desitjant de tot cor per al bé de Catalunya i de la difusió del coneixement científic que (ciència) tingui una vida llarga i esplendorosa, us saluda cordialment,

Jordi Balasch i Oribe, Barcelona

P.S. Se m'acut que podrien ser força interessants uns números dedicats als ordinadors i als mini i micro. També crec que s'ha publicat poca cosa sobre geologia, etc. de Catalunya (actualitzat).

P.S. Adjunt a aquesta carta us trameto un taló bancari corresponent a la meua subscripció a (ciència). Els números anteriors els havia comprat al quiosc.

(ficció)

ECLIPSI TOTAL

per Michael Rogers

Michael Rogers despèn una part considerable del seu temps lliure a recórrer les regions més salvatges de l'Amèrica del Nord. És ben lògic, doncs, que quan el vam enviar a un dels indrets més apartats de la superfície terrestre estiguéssim pràcticament segurs que sobreviuria; i va sobreviure, és clar, malgrat que perdé vuit quilos i contragué un cas singular de disenteria amèbica. Michael anà a Mauritània no sols per contar-nos l'efecte de la lluna cobrint totalment el disc solar, sinó també per donar-nos testimoni d'una subcultura itinerant fenomenal: la dels guillats pels eclipsis totals. La situació era difícil: Michael havia de relatar un fet científic i alhora cultural. En concret, havia d'informar sobre una cultura de la qual pràcticament ningú no havia sentit a parlar, i molt menys conegut. Va decidir escriure en forma d'un escrit diari cronològic, en què apuntà nombrosos detalls del comportament dels adoradors de l'eclipsi. El gros de l'article fou escrit durant el trajecte entre les illes Canàries i el Marroc, i una mica més tard Michael va descobrir que ell també havia esdevingut un sonat dels eclipsis. Aquest reportatge, escrit inicialment per a la revista "Rolling Stone", vaguanyar l'any 1974 el premi Westinghouse per a escrits científics de la Societat Americana per als Avenços de la Ciència (AAAS) i el publiquem a (ciència) per gentilesa d'Editorial Anagrama, de la qual recomanem llegir el llibre *Reportajes. El nuevo periodismo en "Rolling Stone"* (Barcelona, 1979) en què fou inclosa la versió castellana del present relat.